

réki János színészhez. Pozsony után Kassa volt szép sikereinek állomása, ahol különösen 3 szerepben ünnepelték, *Molnár Ferenc* »Farsang«-jában játszotta a főszerepet, »Romeo és Juliá«-ban *Juliát* és »Cyrano«-ban *Roxane*-t. Kassáról a Vígszínházhoz szerződött, ott különösen két szerepben tűnt fel: *Timár Lizában* és a »Három a kislány«-ban, melyben ötvenszer játszotta *Grizit*. Utána áthívták a Madách Színházba, ahol *Karinthy* »Holnap reggel«-ében *Lehotay Máriát* százszor játszotta, azután Bécsbe szerződött a Sacha-filmgyárhoz, onnan Párizsba, azután Londonba, ahol mindenütt jelentékeny szerepeket játszottak vele. Vendégszerepelt az Új Színház »Fiacskám« című darabjában, ahol a főszerepet kreálta. Közben vendégszerepelt Temesvár, Pozsony és a többi nagy vidéki városokban is.

Bánhidv József, színész, sz. 1888-ban, *Aradon*. 1908-ban kezdi a színészetet, Aradon, Szendrey Mihály társulatánál. 1909-ben Mezey Béla győri társulatánál működik, azután két évig van délvídeken, szintén Mezey Bélánál. Utána három évig Pécsen játszik, Füredi Béla társulatánál. 1919-ben a Madách Színháznál működik, majd Palágyi Lajos miskolci társulatához szerződik. 1920—21-ben Debrecenben van, Kardoss Gézánál, 1922. dec. 1-én leszerződik a budapesti Renaissance Színházhoz. Ott csak rövid ideig működik, mert onnan az Apolló Kabaréhoz megy és végül a Royal Orfeum társulatánál működött.

Bánhidv Kovács Emilia, színésznő, sz. 1867. *Debrecenben*. Színipályára lépett 1882. jún. 14. Bogyó Alajos társulatánál.

Bánk bán. A legkiválóbb magyar történelmi tragédia. Katona József (l. o.) remekműve.

Bánk bán írójának nagyságát semmi sem bizonyítja jobban, mint az az eléggé nem hangoztatható körülmény, hogy kora ferde ízlésétől elfordulva, a tragédia-írás Shakespeare-i magaslatára tudott emelkedni.

Katona korában a német ritterdráma uralkodott és ő maga is Kotzebue (l. o.) hatása alatt írta előbbi műveit. Ám a fiatal lángész egyszerre elfordult Kotzebuetól. Bánk bánjában már semmi sincs, ami a ritterdrámákra emlékeztetne.

Bánk bán nem lovag-dráma és nemcsak szerelmi dráma, hanem éppen olyan mértékben nemzeti dráma is. Sha Gyulai tévedett, amikor Bánk tragikumát abban látta, hogy a nádorból törvénytíró stb. lett, ép úgy tévednek azok is, kik Bánk tragikumát pusztán csak Melinda halálában látják. Mert Bánk bánnak kettős a tragikumája: benne a hazafi és a szerelmes férj egyaránt elbukik.

Katona drámájában nem háttér a történelem, hanem szerves része annak. Az országot pedig csaknem élő személylé teszi. Petúr kifakadásaiiban, Tibore panaszaiban és Bánk szemrehányásaiban, melyeket a IV-ik felvonásban a királynéhoz intéz, mindenütt ott sir, ott vonaglik a Gertrudisz-ék idegen elnyomása alatt szenvedő ország. Szinte halljuk és érezzük a magyar föld sírását, a megbántott ország jajkiáltásait.

Ezt a megbántott országot engeszteli ki a magyar király, amikor a tragédia végén ezekkel a szavakkal fordul a körülötte állókhoz:

»Magyarok! Előbb mintsem magyar
Hazánk,
Előbb esett el — méltán — a királyné.«

Ezek nélkül a szavak nélkül nem tudnánk belenyugodni Bánk bukásába. Míg így, emelkedett lélekkel távozzunk a színházból, mert a király engesztelő szavaiban nagy erkölcsi igazság rejlik.

Katona József Shakespeare hatása alatt fordult el a német ritter-drámától, anélkül azonban, hogy a legkisebb mértékben is utánzója lett volna a brit óriásnak. Drámaíróink közül senki sem értette meg annyira Shakespeare-t, és senki sem tanult belőle annyit, mint ő.

Katona csak a dráma *lényegét* látta meg Shakespeare-n keresztül, de jóformán semmi egyebet nem vett át tőle.

Shakespeare a maga díszletek nélküli színpadán, ahol csak egy kitett táblára írták fel a színhely változását, akár harminc képben is megírhatta a maga remekműveit — s ott, ahol a hiányzó díszleteket szavakkal akarta megfesteni, megengedhetett magának egy kis bőbeszédűséget.

Katonánál ezeknek nyoma sincs. Ő öt felvonásba szorította bele Bánk bán tragédiáját, anélkül, hogy a felvonásokba még